Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Vitae Christi pars prima - Cod. Aug. perg. 22

[Reichenau ?], [15. Jh.]

Capitulum LVIII

urn:nbn:de:bsz:31-41594

Visual Library

ad faciend' veros qndoqz. Non enim e(st) deos loqncem
et audiente deu loqnez no lucri. Et itez cuiq;
qrit ad salute totu ia adipletu e in scripturis. Et
ignarus e inueit ibi qd' discat. Qui contumax est
z peccator inuenit ibi futuri iudicij flagella q timeat
Qui laborat inueit ibi glias pmissionis vite ppetue
quas mandu[c]ando aplius excitet ad opus. Et pu
sillaimis e z infirmus inuenit ibi mediocres iusticie
cibos q z si pingue aiam no faciut tn moi no
pmittut. Qui magnanimus e z fidelis inueit ibi
spiritualiores escas contemtatores vite q pducat eu
ppe ad anglorum nam. Qui pcussus a dyabolo vul
neratus e in pctis inueit ibi medicinales cibos
qui eu p pniam reparet ad salute. hc ctor. De
cidium beda. Erit no olim hys qui crede potue
runt verum iudeis q crede noluert sit euuglizatu
tu ipi e scire cuius vniuse vie sut mia z virtas
Et sm aug. alio mo iuste dapnat malos a
lio mo iuste parat malis. Na cu dapnat ma
los iustu e qz illor meritis cueit. Cu vo parat
malis iustu e no qz illor meritis s qz bonitati
sue condecens e. Parcendo q malis iustus e sm se et
misericors sm nos no sm se. no ei ide e misericors
qz miseros cor habeat s qz circa miseros cor pietatis
ipendit. Cui z sm augt. cuius vult miseret n
iusticia s gra que vult obdurat no iniquitate s
virtate vindicte. Sic tn mia et virtas obuiat sibi
vt n mia ipediat virtate qua plectit dignus.
n virtas miam qua libat indignus. Deus qde
ab etno sciens conuersacione hoim mala futuram. et
quia n sola seruitate possi saluari n sola mia
puenire ad cptm mittor. decuit q in vnoqz tpe
pdicand e vniuqz pmittes suo iudicio. i. nali
lege. q dicat corde. qd' tibi fieri no vis alij non
feceris. Et quia nalis lex obtorpuit consuetudine
peccandi. pdicata e lex que refrenaret peccantes
Et qz itez ho no se plegis seruitute cohibebat.
immo p mediam reus tenebat pdicata e mia que
saluaret confugientes ad eam z excitaret refutan
tes inuites gentes ad pmissiones iudeor ut ipi
iudei saltem emulacione gencium conuertent. Et h e alti
tudo consilij di q nuc pudencia iudeos z gentes re
duxit ad vitam qua pdiderant i adam. Oro

Dne ihu xe q nos vbo z exemplo puocasti
ad dolend' p pctis exultand' p spiritualibus
bonis. da m gram lacrimar et tuu cordis mei
ardum irrigno celesti scindi vt plagam me
cottidie i oi vita mea. ita ut offiaat m lacrime
mee panes die ac nocte. et mes mea obliui
viciatus z miserie ardeat i tuo amore ita ut salu
do z ad bona opa et laudes dei assurgedo me
exultet i spe et tande semp te laudado tecu gau
deam sine fine Amen De reuersione aplor
ac missione et reuisione lxxii discipulorum

Reuertentes aut apli de pdicacione
ad ihm nunciauit ei q docuerit
pdicando z fecerit miracla opan
respondentes q mandatu ei9 fide
lit fuit executi. et grias referentes sup hijs
que acceprt. Veniut apli ad ihm. i. vnu ad fonte
ad locu vn exeunt flumina reuertunt ut iterum
fluat. Habeat cicilia d'quiete contemplonis ad labo
rem accionis et reuerebant itez ad quietem conte
plonis. Et conpaciedo eis de laboribus suis duxit
eos seorsum i desertum locu vt p9 labore quiesceret
pusillu segregati a tumultu pplor. et ut se recolli
gerent i oracione sicut dispsi fuerat i pdicacione n
em spaciu edendi habebant p turbis q veniebant
et redibat. Vn beda. Ubi magna tpis illius feli
citas de labore docenciu simul z discenciu studio de
monstratur. que vtina i nro euo rediret. ut tanta
ministris ubi frequencia fidelium i(n)sistat audiencium q nec
liber eis curandi corporis spaciu concedat. Na quibus
nulla curandi corporis hora negatur quato minus ille
cebris aie sue curandi spiritu dei facultas adest. Cu po
cius a quibus vbu fidei z salutis mysteriu opertu
ne i(m)portune exigitur hor animus conquiratur ad agendu
semp et cogitanda celestia succedit ne ea q verbis
docet factis impugnet. h Beda. Christus ac sm
theo(p)h seorsu ducit dns quos elegit ut int malos
viuentes mala no itendit. Et bn dr ut quiescerent
pusillu. qz pusilla requies e hic scis et labor ma
gnus s post ea dicetur eis ut requiescant a laboribus
suis opa ei illor secuntur illos. Vn dicit grego
q tanto tunc maior requies erit quato nunc ob adre
ctionis sui requies nulla fuit. Et est intelligen

o piger, quod tanto tibi minor requies erit, quanto nunc ob amorem aeternae requiei maior fuit. Et ideo ut tu gaudere possis dulcedine quietis, non abhorreas nunc gustare amaritudinem laboris, attendens verba Bernardi dicentis: Dulcior est apud magis labor quam cum malis otia potius sapere. Erubescat qui facit verbis discipulos suos, ut discant omnes et maxime qui praesunt, quod qui laborant corpore et sensibus requiem inveniunt. Per hoc ostendit quod praedicatores post praedicationis discursum redire debent ad contemplationis secretum, et opera sua coram Deo discutere et diligenter examinare, ut de bonis gratias agant et de defectibus veniam petant. ¶ Admonemur itaque hic in dominicis factis ut aliquando ab actione cessemus et ad secretum contemplationis tendamus, quia in actione corporali spatium contemplandi non habemus. Haec contemplatio est desertum dei, quia a multis deserta et a paucis inhabitata, in qua requiescimus pusillum, quia propter nostram fragilitatem non diu divinae visionis valemus inhaerere, nec propter necessitatem proximorum illis curam diu postponere. Taceas ergo ad tempus a proximorum aedificatione, ut taciturnitate discas qualiter suo tempore utiliter eloqui valeas. Rogando tamen Deum quod per se ipsum suppleat cordibus proximorum interius ea inspirando a quibus interim nos abstines lingua per silentium edomando. Unde Gregorius: Recedimus propter contemplationem dei. Quid enim prodest si amatores nos intra nos religionis probamus? Vel quid rursus prodest si amatores vel zelantes proximos religionis nos intra nos. ¶ Et post haec dominus Jesus designavit, id est signanter elegit et ab aliis distinxit ac instituit, septuaginta duos discipulos alios praeter duodecim praedictos, id est significanter, quia post resurrectionem et ascensionem in caelum fides Christi praedicanda erat gentibus septuaginta duarum linguarum, sicut ante duodecim tribubus filiorum Israel duodecim apostolorum. Prima enim lingua inter omnes erat Hebraica, quae postea in septuaginta duas fuit divisa. Et sicut apostoli formam praemonstrabant episcoporum, id est primi ordinis et maioris sacerdotii, sic et isti figuram gerebant presbyterorum, id est secundi ordinis et minoris sacerdotii sacerdotum. In primis tamen ecclesiae temporibus utrique presbyteri, utrique vocabantur episcopi. Unde quia episcopi sunt successores apostolorum, ideo sicut gaudent de apostolico honore, debent eis esse similes in labore. Septuaginta quoque consurgunt ex ductu denarii per septenarium, ideo significat impletionem decalogi cum septem donis spiritus sancti per ministerium

vos fraudulentis figurant maxime geminam caritatem, scilicet dei et proximi, quae omnia debent esse in praedicatoribus evangelii. Et misit illos binos. Hic et supra omnes et septuaginta duos binos et binos missos fuisse, ut in eorum cathalogo Matthaeus ostendit. Misit autem binos primo propter duos populos convertendos, Judaeorum scilicet et gentilium. Secundo propter salutem duplicem operandam, corporis scilicet et animae. Tertio propter duplex mandatum caritatis, scilicet dei et proximi, quae debent esse in praedicatoribus evangelii. Quarto propter geminam perfectionem, scilicet vitae et scientiae praedicatori necessariam. Quinto propter mutuam conservationem et securitatem custodiae, ut unusquisque custos existat alterius et bonorum operum. Sexto propter mutuam consolationem et societatis emolumentum. Septimo propter confirmationem veritatis praedicandae ab ipsis et eius testimonii, ut in ore duorum testium stet omne verbum. Ante faciem suam, scilicet ante praesentiam, ut adventus Christi non lateret, et ut ei viam et hospitium in cordibus hominum praepararent. In omnem civitatem et locum, quia indifferenter ipse et discipuli eius praedicabat in civitatibus et locis magnis et parvis quo erat ipse venturus, scilicet in Judaea. Post resurrectionem tamen et ascensionem domini ad praedicandum et gentibus sunt missi. Sed quia ergo praedicatio praecedit et sic ad habitaculum mentis dominus venit, quia verba exhortationis praecurrunt et per quam veritas in mente suscipitur. ¶ Et dicebat illis: Messis quidem multa, operarii autem pauci. Ista et plura alia quae secundum modum praedicandi et vivendi discipulorum continentur, dicta sunt supra in missione apostolorum, et ideo hic repetere non est necessarium. Expleto autem ministerio legationis suae reversi sunt septuaginta duo discipuli cum gaudio tam de fructu praedicationis suae per quam plurimi aedificabantur, tam de miraculorum operatione, quia daemones eiciebant, gloriantes et dicentes: Domine, in nomine et invocatione nominis Christi non solum languores et infirmitates, non solum homines iniquos, sed et daemonia subiciuntur, quae tanti sunt potentatus ut non sit potestas super terram quae comparetur eis. Ubi Beda: Unde quidem confessi sunt deferentes honorem nomini Christi, sed infirma adhuc fide gaudebant in virtutibus. Et quia discipulos de signorum operatione dominus videt elatos, qui ex solis miraculis exsultabant tamquam infirmi et imperfecti, ideo haec gloria eorum reprimit, cum subditur: Et ait illis: Videbam Satanam sicut fulgur de caelo

cadentē · q2 prius erat quādo corruit īmo eū pa
trauit · Fulgur ēt cadit colerit̄ 7 maifesto
et cū fetorē 7 inflāmacōe · sic demones d' celo empy
reo ceciderūt ī instāti 7 videtibꝫ scīs anglis · et
cū fetore pcti sui ad inflamād' hoīes ꝑ temptacio
nē pcti · et cū hi9 ruine fuit cā eoꝝ sup'bia
de sua excellēcia · Cū dicit saluator · suis dis
cipl'is · cauere diligent' debetis ne ex elacōne
et ptāte · cōcessa · sup demones nimis eleue
mini 7 sic corruatis · Sathane q' ex' detrent'
et ad hūilitatē reuocāt' ut qui hūc ob sup'bia
de [vel ac] cōcordarent̄ ciectū / inkomigis se d' tra edi
tos si sup'bierint / agnoscāt hūliandos ut casū
ipū h' ex' caueat · et qui stat uideat ne cadat ·
Et si ille ipē sup'bia cecidit · multo mi9 illuc
sup'bus ascendit · quia ut alibi dr̄ turpi9 eicit'
qm̄ nō admittit' hospes · Vn̄ grego9 · Hinc aūt
dns ut ī discipl'oꝝ cordibꝫ elacōnē pmeret / iu
diciū ruine retulit / qd' ipe mgr̄ elacōis ac
cepit · Vt ī auctorē sup'bie disceret / qd' de ela
cōis vicio formidaret · Vn̄ 7 ysidoꝛ9 · Quisq̄s
iā ex deuocōn melior ēē cepit / caueat de ac
ceptis extolli ūtutibꝫ / ne grauius ꝑ vana gl'ia
corruat / q' pri9 ꝑ lapsū vicioꝝ iacebat · Itaqꝫ
nō cōfidas ī nācē dignitate / nō sup'bias d' sapia
non de hōre nō de statu nō de ptāte · quia
ī oībꝫ natā angli te excedit / 7 tn̄ ex sup'bia
cecidit / et de celo ē eiect9 / et tuis pedibꝫ sub
iect9 · Vt ei dicit aug9 · Melior ē ī mal' fcīs
hūilis cōfessio q' ī bonis sup'ba gl'iacō · Et
plꝫ placet deo hūilitas ī fcīs malis q' sup'
bia in bonis · Hūilitas tn̄ nō illa tm̄ lauda'
q de cōscia pcōꝝ venit / s; illa que ex virtute
descendit / deo cara ē · Igit' nō dz hō gl'iari
ī gra grās data q malis et iustis quādoqꝫ
cōfert' / s; ī gra grm̄ faciēte / ꝑ qua ī libro vi
te ascrbi' / et cū hūilitate ī oībꝫ grās agere ·
Vn̄ ait · Ecce dedi uob' ptātem calcādi · i · pede
spuali sup serpentes 7 scorpiones 7 sup omē
virtutē 7 multiplicia spualia nocumēta inimici · 7
omē genus īmūdoꝝ spuū de obsessis corpibꝫ
eiciendi et nichil vob' nocebit · Beda · quia
serpentes dente / 7 scorpiones cauda nocent · serpe

tes ēt morsu oris / 7 scorpiones puncte caude
venenū fūdūt · ideo serpentes apte seuientes ·
scorpioes clandō insidiātes / ul' hoīes ul' de
mones signāt · Vel serpentes sūt qui ichoandis
virtutibꝫ venena prime psuasiōis obiciūt · scor
piones q' cōsumatas virtutes ad finē viciare
intendūt · Beda theop' · serpētes sūt q' visibilit'
nocent ue' fornicacōis 7 hōiadꝫ demōn · qui vo
inuisibilit' nocēt scorpioes vocant' sicut ī vicijs
spualibꝫ · Insup' 7 calcāt serpentē ē subicere
vicciū sensualitate · que scdm aug9 signat' per
serpentē et calcāre scorpionē ē d' testāī demo
ne · et calcare omē; virtute inimici ē abice
omē; occasione pcti mortalis · Verūptam
in h° nolite gaudē q2 spūs vob' subiciūt' ·
· nā malos spūs arcere 7 alia sig'a face aliqn
concessum ē 7 malis hoībꝫ · nō ꝑpter sciptos sed
ad cōfirmacōem fidei xpi pdicāc pcos · et aliqn
nō ē mītē coꝝ qui opant' / s; ꝑ inuocacōem
noīs xpi cōcedit' / vel ad maiore cōdepnacōē;
coꝝ qui inuocāt · uel ad vtilitate coꝝ q' vident
vel audiūt · et q° semꝑ hōrat deus ꝑ quāuis
nomē inuād fuit · licz despiciat' q' faciūt ·
Vn̄ ērsos · Eice demones eoꝝ opꝰ ē · ne' miste
dei 7 misto dyaboli · Veritatē cōficerī 7 iusti
ciā facere / pnatū ē opus tm̄ scōꝝ · ideo que vide
demonia eiciētem / si nō ē cōfessio virtutis de
eius in iusticia ī maībꝫ eius nō ē hō dei · Sicut
vidis virtutem cōsitentē 7 iusticiaz faciente
7 si demonia nō eicit hō dei ē · Et itez non
signa pete / s; aīe salutē · Si aūt 7 sig' vis
facere / eicias a delict' et oīa expleisti · Etem
magn9 demon ē pctm · 7 si hoc auferes maio
ra dicē mille demones abigentibꝫ opatꝰ es ·
signa ēt miracl'a alijs pfuit · facientibꝫ
obfuit ī elacōne extollencia et uana gl'ia
· vel et alio aliq° mō · In opibꝫ vo mich' tale
suspiciū ē / s; 7 ꝑticipātibꝫ eis 7 alijs mltis
pfuit · hec itaqꝫ cū magna diligēcia opem'
Si cū ab ī humanitate ad elēosina traximētū
fueris sicut manū exsiccatā extendisti · Si assi
ciaclis desistēs ad ecclam̄ ieris claudicātē
pedem correxisti · Si aūt destitis oclos tuos

amenitate et pulchritudie aliena ceteros contes
apuisti. Si p sathanas vis dideris pslos spua
les mutos eons locutos es. hec maga mirabla
sut maxia h sicz sut copmablia. Si h signa
fecimus et ipi qde mag et mirabiles per hoc
eimus et pmaros bimisos ad vitute atthem
et futa fruem uita. h cso. De h et hos sup et
sine smois de inodre. Si g no e gaudedu in
subiectoe spuz mlto minus est gauded isbiectoe
hom et ad huc minus isbiectoe rez qualut. Dqb
tu gaudet mlti et qui videt spuales et duoti
et sbimgit. Gaudete aut qr noia vra scripta et
sine oblivione incozie tradita st icelis i in
lib vite. licz deleant et tuqs malu ciciat in
tris et hom reputacoe. Econt noia maloz
sbunt et magsficant itris. et ideo no in celis
In lib uite aliquoz noia dicit scripta dup. Uno
m scdz psente iustiaz que scripta e delebil. Alio
m sm etna pdestinacoz q scripta e indelebilis.
et utroqz mo noia eoz erat scripta icel. qr erat
pdestinati et cu ho hebant graz dei. quia ista
gliacoz qua habuit de eiectoe deom no fuit
molle pnm. Si aut et tuu nom vis scbi icel
stude ut bonu no malu operis. qr glia opa
fiat talib nome tuu scbit lirs. Et eo hys
lirs elicet iudiau. qr ut iapoc. d. iudicati
sut mortui eo hys que scripta erat ilibo sm
opa ipoz. Ubi beda. Salubiter aut itelliged
e qr sive celestia sive trrestia quis opa gesserit
phec q lirs anotatus apud dei memoriam sit
etnalit affixus. Riudi aut sut qui scbuntur
qde no iuita si s ierma ita. Ut s h in
telligat duplex qde conscptio hoz qdem ad
uita illoz ad pdicoez. Qd aut d de libro
vivencu intelligit de illis q putabat i lib dei
conscbi. Et sm h fiei d scptue mutacio qn
a vitute dilabimr i pcm ul ecc. h beda. Gau
dent g discipli xpi no dehumiliatoe deom
qui p supbia celi sedem amisert sd sua sub
limatoe qr iloci illoz ela sut. ut vn illi
ceciderut sublimati illuc ista ascedit humiliati
Illud eni gaudiu vanu et tpale e. h at utile
et etnu. Illud ad vana respiat glaz. h ad

glam spiat etna. Et illud quide simul habe
pnt et mali et boi. h aut no n bom. ¶ Et quia
regressi disci de duob gaudebat. pmo qr pdi
cacoem eoz receperant illi ad qs missi fuerut.
scdo qr deomia sbiacebant eis. ideo repssa sebia
i discilis exaudita fide eoz et illoz quib pdi
cauant Ubi salutis exultat dns ihs i domus
spus sa et grias egit p salute hom deo patri
Un theop. Sicut benignus pr vides filios suos
dirigi gaudet. sic et xps exultat qr disci tanti
bonis facti sut digni. Un et cirillus. Inspexit
quide p spus opacoem qua aplis icidit pluriu
acqsicoem. Un isp sco letatus d. i effab qui
psim sem pucmut. Cu ei amor hom gaudy
reputabat maiam quisioez errant de quo grias
agit. h cirill. Sius g egit dices. Cofiteor t
i grias ago et laudo te pr p etna gnacoez. dne
celi et tre invisibiliu et visibiliu p epale creatoz.
quia abscondisti p iustiaz. hec. s. mysteria fidei et
archana sapie tue que i filii adventu sut iplenda.
a sapientib et prudentib sm sua reputacoez et in
oculis suis. s. scribis et phariseis et aliis supb. sapi
entib quide i divinis ut i lege et pphis. et pdentib
i mundanis seu humanis. Vel sapientib s phiaz
humanaz de qua apls. Stulta fecit deus sapiam
huis mudi. hec aut e tpx. s. trena pt affim t
rene cupidit. aialis pt affim carnal volup
tatis. dyabolica pt affim mudial sblimitat.
trena e icupidis et auaris. aialis i voluptuos
et luxuriosis. dyabolica i supbis et abiciosis. Et re
uelasti ea puulis. i. humilib et illam i obsequium
fidei captivantib. s. piscatorib et aliis simplicib
se exaltare nescientib ut humiles ad te veniant et
supbi a te recedat ¶ Xps ieo q deus equal
pri ieo q ho e gfitet. i. grias agit pri. imo
i dividuc trinitati. Pulchre at sapientib et pden
tib no insipientes et hebetes s puulos. i. hu
les opposuit ut sm grego pbaret se dispnare
tumorem et supbia. no acumine ingenii et sapiaz
Et sm cso. Ut erudiret p oia nos ab elacoe
oriu et humilitate zelare. Magnus honor eni
h e humilib veris. qr sut de secreto gsilio summi
regis vocati et admissi ad notitia veritatis

Jtem dicit beda · humilitas ē clauis ſcīe qua
ad notitiā veritatis xpī potuit puenire · Vbi ēſo
Gratias agit quia humiliati ſūt ruſtici ⁊ ſimplices
hoies qui tocum quodcunque fecerint boni imputant auctori
nō ſapientes inde qui plus ſapientes videbā
in elogijs dei ut nō eēnt ſapientes · ſapia enim ē
nō eloqa dei ſcire ſed ſcdm eloquia dei viuere · Tu
aut ad quecunque volueris pſonas potes dilatare
tentatum · quoniam in omnibus ſapientibus qui ſcdm ſpm car
nis ſūt ſapientes ⁊ nō ſcdm ſpm cordis · abſcō
dit deus ſemper myſtium veritatis et reuelat illud
paruulis qui malicia paruuli ſūt · Sic ergo quod indi
cotidie meditantes legem dei inuenire nō potue
runt · piſcatores ⁊ ruſtici inuenerunt cotidie tract
tantes recia manibus ſuis · hec eſt. ¶ Nō letatur
dñs quia ē ſapientibus occultatum ſed quia humilibus
ē reuelatum · quia hoc dignum ē leticia illud autem meſti
cia · Vn̄ ēſo · Quid igitur in predicare letatur et quia
nō didicerit hec illi · Neque · Reuelatum enim eſſe
hys dignum ē leticia · occultari autem ab illis non
leticia ſed lacrimis ē dignum · hoc denique ⁊ fecit ·
lugens ciuitatem · Nō ergo xpē hic letatur et gratias
agit quod dei myſteria latebant ſcribas ⁊ phariſeos · nō
enim erat materia alacritatis ſed gemitus · ſed quia quod
ſapientes non nouerant humiles nouerunt · hec ēſo ·
Capit ergo hic confeſſio pro gratiarum actione et laude ·
quia ut dicit iſidorus · confeſſio nō ſemper peccatum ſed et
gratiarum actionem ſignat · Vñ ⁊ aug⁹ · Nō ſolus
ē confeſſio peccatoris ſed aliquando ⁊ laudatoris · Con
fitentur ergo ſiue laudantes deum ſiue accuſantes
nosmetipsos · hec aug⁹ · ¶ Et ſic patet quod vna ex parte
credenti fuit eorum humilitas que ad ſapiam diſ
ponit · quia ut dicit in Iob Vbi humilitas ibi
ſapia · Et ut dicit ptolomeus phūs · qui inter
ſapientes ē humilior inter ſapientes ē ſapientior ·
Ex parte autem nō credentium fuit eorum ſuperbia que
ē intellectus excecatiua · Et ex parte dei cauſa fuit
ſimplex voluntas diuina · ⁊ hoc ē quod ſubdit · Ita pa
ter · quoniam ſic placitum ē ante te · id eſt in conſpectu tuo
ante quem ſcilicet nichil iniuſtum poteſt placere · Nullam
vero aliam racionem reddere voluit filius · quia pater
illos reprobauit et hos elegit · niſi ſolum beneplaci
tum patris ſui · eo ⁊ ne ſecreta dei diſcuciamus

et in confuſionem illorum qui de ſecretis dei volunt
querere racionem · Vn̄ gregor⁹ · hys dictis ubi exempla
humilitatis accipimus ne temere diſcutere ſuperna
conſilia de aliorum vocatione aliorum uero repulſione
pſumamus · Cum enim premiſiſſet vtrumque nō mox
racionem reddidit ſed ſic deo placitum dixit hoc
videlicet oſtendens · quia iniuſtum eē non poteſt quod
placuit iuſto · In cunctis ergo que exterius a deo
diſponuntur apta enim racionis ē occulta iudicia
voluntatis · Vn̄ ⁊ ēſo · Nō dicit qua racione ſic
ei placuit ſed tantum gratias agit patri · quia ſic ei pla
cuit · Sic ⁊ tu nunquam diſcucias conſilia dei in operibus
eius · quod facit aut qua racione ſic facit · ſed quocun
modo rem ſuam voluit ordinare gratias ei agens ·
Sufficiat tibi ad teſtimonium ipſa dei natura · quia deus
ſine racione ⁊ ſine iuſticia nichil facit · Nō enim ad
diſcuſſionem ſuam ſed ad honorem ſuum creauit te
Nec iudicare te voluit eē actuum ſuorum ſed ſuum
preceptorum · Hoc enim de te ē · ut diligenter prouideas que ad vo
luntatem pertinet ſui · bonum aut ſuum ē fideliter operari
⁊ nō diſcutere de ſuis actibus · hec ēſo · Vn̄ ⁊ aug⁹ ·
Quem illum trahat noli velle iudicare ſi nō
vis errare · Vt autem dicit pſp · Deus reſiſtentem
nō trahit · nunquam nō repellit · ſed ex nolente
volentem facit ⁊ infidelitati reſiſtens idest mare
vt cor audientis obedienti eē delectabile · gratia
ſurgat vbi premebatur inde velit vbi nolebat
hec pſp · Et licet in ſpeciali nō poſſit aſſignari racio
quare iſtum eligat ⁊ illum dimittat niſi eius ſimplex
voluntas · quia tamen alique ſunt electi ⁊ aliqui reprobati
bene poteſt aſſignari causa in generali ⁊ ex parte dei ut
electis appareat dei miſericordia in alijs autem eius iuſticia
quia ſicut ad gloriam regis ⁊ decorem ſui regni
nō ſolum pertinet aula in qua ſtrenui milites
honorantur ſed ⁊ patibulum in quo malefactores puni
untur · ſic ad gloriam dei nō ſolum pertinet premiacio
bonorum ſed ⁊ punicio reproborum ¶ Et quia dictum eſt
de vocatione humilium conſequenter ponitur huius vocacio
nis medium · xpus enim mediator ē dei ⁊ homi
num debitus aut proceſſus ē ut ab extremo in extremum
procedatur per medium · ideo omnis proceſſus gratie diuine
ad nos per xpm · et hoc ē quod dicit Omnia michi
tradita ſunt a patre · quia ſecundum naturam diuinam xpus

hēc eē a pr̄e ⁊ p̄ ꝯsequens posse· licȝ hēat idem
eē m̄ıno ⁊ posse cū ipo· et sic oīa tradita sūt
ei a p̄re ab eterno· Scdm aūt naām hūanā oīa
tradita sūt i p̄ncipe xp̄i ⁊ dn̄o a deo pr̄e uno
mō qntū ad auctem ⁊ sic ei sūt tradita ab in
stanti ꝯcepcōis· qz eo ipo q naām hūana ūbo ē
vnita oīa creata sibi sūt tradita· Alio mō qntū
ad effcm et sic i iudicio oīa erūt subdita pedib;
ei9· qz tūc eius volūtas pfc̄e īplebit̄ i omib;
Et quia scdm dīnaȝ naām eīde cū pr̄e ideo s̄bdit
Et nēo nouit filiū nisi p̄r neq3 p̄rem qs nouit
n̄ filius· n̄ tn̄ p h̄ excludit̄ sp̄us scūs quia sic
excepcō eēncial̄ nō p̄sonal̄· s̄ sp̄us scūs non
ē alius eēncie q̄ p̄r· Et quia xp̄s ē mediator dei
et hom̄· ideo noticia dīnoꝝ ad nos deriuat̄ p
xp̄m ·pp̄t qd̄ subdit̄· Et cui filius voluit reue
lare / nō q̄ ista quib; reuelacō fit mediante filio
hēat noticā ꝯph̄nsiois sicut filius· qz h̄ ē ipos
sibile creatē· illud ei qd̄ ꝯp̄hendit̄ / tolit̄ ⁊ pfc̄e
ꝯgnosc̄it· ¶ Et quia ut dc̄m ē xp̄s ē media
tor dei et hom̄ / ideo ꝯsequent̄ ondit qd̄ fiducialiter
⁊ secure ad xp̄m ē accedendum· Vn̄ nos ad hoc
inuitās ait· Venite credendo et obediendo nō pedib;
s̄ moib; / nō corpe s̄ fide· iste naq3 ē sp̄ualis ac
cessus quo quisq3 deo appi̇qt verē· ad me o
rando p fidem· ad me cunctād p imitacōem·
ad me fruēd p ꝯfisacōem· Ergo venite uos
clausi ad me hostiū uitatis· Venite uos egri
ad medicū salutis· Venite vos naufragi ad me
portū quietis· Felix tımn9 ad que s̄ i felix
tımn9 a q̄· ideo addit oms qui laboratis / siue s̄
naām in q̄ nascim̄ siue s̄m culpā q̄ trisḡdim̄
siue s̄m penā i qua morim̄· spal̄r tn̄ loquit̄
hic de labore infideliū i cultu idoloꝝ· O tn̄
qntū laborat luxuriosꝰ i volupta9 auarꝰ in
cupiditatib; ambiciosus i dignitatib;· Et onerati
estis ꝯplia onē· s· veris legis / phariaite tradicō
nis / diabolice suīcuc· O dei nr̄i dignacō ad
mirablis· o cuītas ieffabil̄· o· vba dulcia vba
delicata· ecce inuitat inimicos· hortat̄ vos alli
cit iniqos· Vbi crso9· Non ait dicit Venite ille
et ille / s̄ oms qui i solliacudib; / q̄ i cōstraīs q̄
i penis estis / nō ut coopetēā nouas s̄ ut solua

pam· Venite nō qm̄ indigeo vrā gl̄ia / s̄ q̄ uolo
vrām salutē· Vn̄ dicit Et ego nō solū corona
bo s̄ ⁊ reficiam uos ꝯplia abo· s· doctrine eucha
ristie et glorie· Vel reficiam vos· i· i una refecōe
⁊ iocūditate saturabo ⁊ recrabo· et ī p̄nti p grām
et i futō p gl̄iam· Vbi crso9· Nō dicit· saluabo
solū s̄ qd̄ melio ampliq ē reficiā vos· i· i ōi quiete
ꝯstituā· Id xp̄m quippe ē remediū qz ē quies
laborantib; / ē s̄bleuator onatis / ē refecō fame
licis ⁊ deficientib;· Et nō venit vocare iustos / sed
pcōres ad pn̄iam· Vn̄ b· Mundus clamat
ego deficiā· caro clamat ego inficiā· xp̄s cla
mat ego reficiā ad quem ibis· ¶ Iugū q̄ le
gis ac pcī ⁊ solliacudīs tpaliū q̄ uob laboriosa
sūt et onerosa abicite et ita· Tollite i· uolūta
rie accipite iugū a iugendo dcm̄· iugū inqua
euāgelice legis et erudicōis· eo q̄ gentes et
iudeos i vna fide iugat· iugū crūs siue morti
ficacōis eo q̄ carnē sp̄ui subiciat· meū dicit· qz
pri9 p nob illud tulit· pmū docēdo / scdm diligē
do tciū sustinēdo· Quo uos ut ipleatis ⁊ i hore
heatis / ne forte subtus ponetis ⁊ ꝯtepnetis / pe
dibus vıcıꝝ ꝯculcetis· Vbi crso9· O grauissim po
dus qd̄ ipse ꝯfortat portātes· Nā pondꝰ tristi
dnoꝝ atterit paulacī instituciū vires· pondus
aūt xp̄i ipse adiuuat baiulāte· qz nō nos
portam9 crūm / s̄ crūm nos· nec nos ad auxi
liū grē data sum9 / s̄ grā ipsis ad nrm· h crso9
¶ Et discite a me magro docente ūbo ⁊ ex°· quia
mitis sū exti9 i moib; / intēi9 i affatib;· corde ⁊ non
fictus p hūanis laudib;· mitis sū qz nullū ledo
hūilis qz nullū despiciō· s̄ corde qz nullū decipio·
Ecce tn̄ mitadū mitatis i ꝯfusiōe hūilitas i
cogitacōe / virtus i intēcōne· quib; maxie ꝯtrat̄
ac nutrit̄ et ꝯfirmat̄ dileccō· Vn̄ dicit· Discite a me q̄
sitis mites moib; / ut nemīeȝ ledatis· hūiles me
tib; ut nemīeȝ ꝯtepnatis· corde ut qd̄ extı i ope
sit ⁊ mōı i corde· ne lateat s̄pens i sp̄e columbe·
Merito q̄ iugū ei9 ē tollendū· qz mitis ē ⁊ hūi
lis liberat9 ē ei quis sub iugo dn̄i mansueti ⁊ hūi
lis q̄ rigidi et supbi ¶ Considā h qz dn̄s inter
ceteris suas uirtutes spal̄r ad hūilitate nos uenit
tit ut hac ab eo discam9· qz om̄ vıtuū radix et

fundamentu e. Vn aug. Non dixit. discite a me
qr potens su. no dixit discite qr gl'osus su. sed
discite qr hu'ilis sum. qd potestis imitari. Vn et
aug'. Tots mei tota medicina mea e ista. discite
a me qm mitis su et hu'ilis corde. Discite inqt
a me no mudu fabricare no cuncta visibilia creare
no ipo mudo miracla facere et mortuos suscitare.
s qr mitis su et hu'ilis corde. Vn et b'. Cd docto
auctor et dictor vniuu ops i quo omes thesauri
sapie et sciencie sut absconditi in quo ois plenitu
do diuinitatis habitat corpal'r. no nc tn ipe d' huili
tate suma sue doctrine suarq; virtutu gl'am est.
Discite ait a me. no qr sobri' aut castus at pru
dens aut ad eu' moi. s qr mitis su et hu'il corde
A me inqt discite. no ad doctinas patriarcharu
no ad pphetaz libros vos mitto. s meipm vob'
ex'/ me fotm hu'ilitatis exhibeo. Nescio quo
pacto familiari' semp hu'ilitatem pprique solz diui
nitas. Deniq; illa se induit ut appareret hoi
bus sciliz form hu'ile. constituit hu'ilez. cui' nob'
omedans virtutis excellencia qua spali sui vo
luit honorare pntia. Vn et gregor'. Idh' namq;
vnigenitu dei fili' form i'fmitatis nre suscepit
ad hoc inuisibilis no sola visibilis s et despectus
apparuit ad hoc contumeliaz ludibria et irrisionu
pbra passionu tormeta tolerauit. ut supbu
no ee hoiem doceret deus. Qnta g' hu'ilitatis
virtus e ppt qua sola veraciter edocenda is qui
sn estimacone magn' e usq; ad passione fact'
e puus. Ecce quippe nouim' eu de sue celsi
tudinis culmine ut humano gnri glam daret ad
yma descendisse. Quia ei origine pdicionis nre
se pbuit supbia dyaboli. instrumetu redepcois
nre inuenta e hu'ilitas dei. Ca igit' redeptor
nr corda regit hu'iliu et leuiathan rex d' sup'bos.
apte cognoscim' qr euidentissimu reprobor signu
supbia e. at contra electoz hu'ilitas. Cu g' qua
quisq; habeat agnoscat' sb' quo rege militz iue
nit'. Vnusquisq; ei qi quodi titulu portat opis
quo facile ondat sb cui' famulat ptate rectoris.
h' grego'. Et hinc ut dicit cassiodor' tanta fuit
ista incarnacoe hu'ilitas/ qnta e i diuinitate
icoprehensibilis maiestas. Deinde subiungit
pmu dicens. Et si iugu acceptas et didiceritis
obediendo inuenietis requie aiabz vris. s ipntia
et in futo. que requies hic inchoat' s i pria
pficit'. Vn crisos'. No dixit. et inueietis requie
i eterna. s addidit aiabz. qm mandata xpi ihu
scd'o carnis requies sunt no corpu. Quoniam
si laborat et estuant i corpe requiescit et gaudet
i spu et i spe. Ideo alibi dicit. hec aut locutus
sum vob' ut i me pace heatis. in h' mudo aut
pssuras habebitis. Et ne ex iugo legis euuglice iug'
gnu et onoso aliqui treant et timeat et que
sub iugo dni requie aiabz suis inuenerat subiungit
dicens. Iugu ei meu suaue e. s gnue erat iu
gu legis ppt multiplicia cerimonialiu ppt au
steritate iudicaliu ppt defcm sacrificior iusti
ficancu. s no sic erat euuglii iugu. Vn subdit.
Et on' meu leue. qr sufficit caritas plenitu' omis
releuacoe. Vn tho'. Nil amantibz durum nullus
labor difficilis. Inmens' xpm et facile nobis
videbz omne difficile. Vn et qntilian' dicit q
nulla pena e n' iusto. nulla hemo n' d' spaciu
dolore. et ut credere ad sit meris facit. Quod ac
gl'a iugu euuglii suaui' sit qm legis. cum in
lege adultium i euuglio carpia. i lege homi
dium i euuglio pumat'. Et videt' sm tho' qr
i lege opa requirebant i euuglio sola bona vo
luntas pmia no amittit. Hec aut dicit omnis
leue. cu supi' dixit angusta porta et arcta
via que ducit ad vita. Et videt' sm aug'
i hylarium. qr arta via vel angusta dr qr angustat
i initio. que e ei consuetudiez diuinitate s i pces
su temporis ineffabili delatans dulcedine dilatatur. sic
stupendis donabz gnat in pn' incede s pbu
delatat. Suauis g' et leuis e ptplend euuglii
amacia i caritate hnti. vel ipressu osuesda. vel
respcu opum legis. vel respcu expetate mcedis
Dne ihu xpe dei n p scam discam. Oro
Populor tuor pdicacoez s' tua gra ab
cem q no i humanitatibz vel qbuscuq; dilatez et
extollencia in i getrentibz. s i tua ace et i singulis
hu'ilitate i me exaltatibz n' liberat gl'am spi
sca doctrina euuglica pfundi hu'ilitate et cobi
nuatibz cor meu afinet spu et corpor et a

vicijs pgatus ꝛ virtutib ornatꝰ mo͞rar ꝛ i p̄nti
vita ꝛ i futurā requie a͞ie inveniē· qꝛ iquietū est
cor meū donͦ reqescat in te ihu bone Amen

De boie sanato et vulnato a latronibus

Et quia dixāt dns lix caplm
ihs mystia fidei ꝛ archana sape
abscōsa sapibus ꝛ revelata hui
libi· ɔseqnt obmissa iudex exce
cātos ondit disciploꝝ illuiatorꝫ ut ondat eos ee
pvulos quib pr aducēꝫ sua mystia revelauit.
Vn dicit eos btōs· quia ī eis sunt ɔpletū qd aliqñ
ꝓphi fuāt pmissū· Btī itaqꝫ ocli qui vident
que vos videtis· Et p hͦ eos btōs dicit· quia
dnm ihm ꝛ corpalr ocīs exterioribꝫ ꝛ mētalr
ocīs interioribꝫ vide meruert· Videtēs eī xpm p
fide caritate formatā btī sūt ī spe· et si ꝓseuēnt
btī erūt in re· Dico eī uob qꝛ multi ꝓphē ꝛ polle
tes ī cognicōe ꝛ reges seu iusti pollētes ī sāctitate·
quos eī lucas reges dicit mathēs iustos appllāt
qꝛ magni reges sūt q temptacōnū suaꝝ motibꝫ
nō ɔsēnciēdo sunt sibi ꝓ regēdo p̄esse nouerūt
Voluīt vide que uos videtis ꝛ nō viderūt ꝛ au
dire q uos auditis ꝛ nō audierūt· Desideraūnt eī
vide ꝛ audire eo mō quo discipli viderūt ꝛ audie
rūt· ꝓ nō viderūt audierūt eo mō· qꝛ nō corpalr
ꝓ spualr· ꝓ discipli utroqꝫ mō· Illa eī ꝓhētas viderūt
p̄nciam corpalē et incarnā ɔspiciēdo· intꝰ viderūt
diuinitatē latentē intelligēdo· et exterius audierūt
vocē ꝛ doctrinam p̄dicāndo· ꝛ iterius audierūt ꝓ fide
assenciēdo· Prophē siquidē ꝛ reges · a lō
ge aspiciētes ꝓ figurās ul visionū spēs qꝛ per
speclm et ī enygmate xpm viderūt ꝛ audierūt
ꝓ fidem· ꝓ discipli p̄nciam dnni huius ꝛ ab ipō
que volebāt interrogātes docebant ꝓ ipm ꝛ aptē
nō ꝓ anglos aut varias visionū spēs ī enyg
mate· Non bastat eos q tm corpalr ꝛ nō
mētalr ꝓ fidem cū viderūt· ut iudei q increduli
remāsert ꝛ que corpalr viderūt interus ocūlis
nō viderūt· et ideo eoꝝ ocli nō btī ꝓ maledcī· sed
eos bastat q cū ꝓ fidem videbāt nō solū exterio
ri ɔspiciēdo ꝓ ꝛ virtutē diuinitatis latētē intelligē
do quoꝝ interiores ocli btī ꝓ quos ꝛ p̄nciam
cnere meruert· Viderūt eī apli gloriosā p̄nciam

ī assūpta huanitate· viderūt sāctitatem vite in eiꝰ
ɔuersacōe viderūt eius ptātem ī miraclōꝝ opacōe
viderūt eiꝰ glām ī trāsfiguracōe· Btī ꝛ illi q licet
corpalr nō viderūt ꝓ fidem tñ ꝛ mētis oculis
viderūt ꝛ crediderūt qd ꝓ ꝓspon ī facie ad faciem
quādoqꝫ videbūt· Vtriqꝫ btī per fidem ꝛ hī ī spe
ꝓ illi qui nō viderūt ꝓpt difficiliore assensū in
quo maior strenuitas· isti q viderūt ꝓpt p̄ncia
liore aspectum in quo maior delectabilitas· Vbi ꝓ
cōsꝰ· Vtriusqꝫ testamēti liquet vitās ut qd ꝓ ptēs
veteris testamēti futurū p̄uiderūt ꝛ vide aspierūt
hͦ ī nouo ē ɔpletū· et ab eodem spū ꝛ eadē fide
antiqui viderūt xpm futurū que apli p̄ntē vide
rūt et nos credimꝰ aduenisse ut eadē fides ꝓbēt
ī nob et ī pribꝫ· et idem auctor nō auctorēs ɔtrarij
fuīnt utriusqꝫ testamēti· Et notād qꝛ qdruplicit
videt xps· ꝓ oclō corpali quādo visꝰ ē ī carne·
ista aūt visio nō bificat qꝛ sic ꝛ eū viderūt
iudei et īfideles· Scd eo visiōe corpali oritur
ī mēte ā mirabilis visio qua ipe credit filius dei·
Vn ē illud· Quia vidisti me thō· ꝓ oclō corpis credi
sti videndo me oclō fidei· hͦ visio btā nō ē sed
huiꝰ btitudis meritū qua merēt btitudīꝫ· Tercia
eo visione fidei orit visio q xps ipe videt oclō
intellctue ɔtēplōnis· et hec visio iā ē aliq btitu
dinis p̄libacō· inde eī videt ꝛ gustat qm sua
uis ē dns· Quarta visio qua ipe videt sicuti
ē ī lumē glorie· hec visio bificat intelloꝝ ꝓpāod
modū ꝓ sēa caritas bificat uolūtate nrāꝫ· Et
ecce tūc quidā legisꝑitus ꝓ ꝑā lrā nō itelli
gēcia spuali ubā legis tenens vim legis igno
rans surrexit ut melius audiret ul ut bonꝰ
videt· temptans eū· nō ut addisceret ꝓ ut rep
hēderet ꝛ dicēs· Magr quid faciēdo vitā etnā
possidebo· Magrm vocat nō dnm· qꝛ vult scire
non seruire· audire nō obedire· Magrm vocat
auꝰ nō vult ee discipls· et sūt laudatores
scoꝝ nō imitatores· Et bn dicit· qd faciēdo· qꝛ
nō auditōes legis ꝓ factores iustificabūt· et nō
ī sermoē ē regnū dei ꝓ ī uirtute· Et dns dixͦ ad
eū· In lege· ꝓ diuīa qd scriptū ē· Quomō le
gis ꝓ de hndo vitā etnā· hī lex diuīa ē lex le
gū· de qua fiet interrogacō ī examīe districti